

ESTUDI HISTÒRIC D'ACTIVITATS A VUIT EMPLAÇAMENTS DE SANT ADRIÀ DEL BESÒS I PROPOSTA D'ACTUACIÓ

Destinatari: CONSORCI DEL BESÒS
Data informe: Novembre de 2023
Codi informe: TB-202210-385.1

TUBKAL INGENIERÍA

www.tubkal.com
tubkal@tubkal.com
(+34) 933 229 346

Joan Gamper nº25 · 08014 Barcelona
Juan Pablo II nº70 · 50009 Zaragoza

Entitat d'inspecció acreditada per
ENAC amb acreditació nº 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

(*) Les activitats marcades no estan emparades
Per l'acreditació d'ENAC

TUBKAL INGENIERIA SL
Entitat d'inspecció acreditada per ENAC
amb nº d'acreditació 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

APROVAT

ESTUDI HISTÒRIC D'ACTIVITATS A VUIT EMPLAÇAMENTS DE SANT ADRIÀ DEL BESÒS I PROPOSTA D'ACTUACIÓ

ÍNDEX

MEMÒRIA

1.	INTRODUCCIÓ, OBJECTIUS I ABAST	1
1.1	Antecedents, context i objectius	1
1.2	Abast dels treballs i documents de referència	2
1.3	Limitacions	3
2.	DESCRIPCIÓ GENERAL DELS EMPLAÇAMENTS I VISITA	3
3.	DESCRIPCIÓ DEL MEDI I DE L'ENTORN	8
3.1	Context geològic	8
3.2	Hidrogeologia	8
3.3	Usos del sòl.....	11
4.	RESUM DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES HISTÒRICAMENT I PROPOSTA DE L'ABAST DE L'ESTUDI PRELIMINAR.....	11
4.1	Emplaçament de l'av. La Platja - Alcampo	11
4.2	Emplaçament de Valls d'Andorra	14
4.3	Emplaçament de la Fàbrica Llandrich.....	16
4.4	Emplaçament de Parc del Besòs.....	17
4.5	Emplaçament de Pollancreda Bluespace	20
4.6	Emplaçament de Solar Escola Bressol.....	21
4.7	Emplaçament d'Aparcament davant Pavelló	23
4.8	Emplaçament de Zona dels Horts de la Mina	25
5.	PLA DE FEINES I PRESSUPOST APROXIMAT	26
5.1	Priorització dels emplaçaments	26
5.2	Pla de feines i pressupost	28
5.3	Altres aspectes.....	32

FIGURES

- Figura 1. Situació dels emplaçaments
Figura 2. Context geològic
Figura 3. Fragment de la piezometria del delta del Besòs a l'any 2002
Figura 4. Inventari de punts d'aigua
Figura 5. Situació i delimitació de l'emplaçament de l'av. La Platja – Alcampo

(*) Les activitats marcades no estan emparades
Per l'acreditació d'ENAC

TUBKAL INGENIERIA SL
Entitat d'inspecció acreditada per ENAC
amb nº d'acreditació 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

APROVAT

- Figura 6. Mapa resum dels potencials focus de contaminació a l'emplaçament de l'Av. La Platja – Alcampo
- Figura 7. Situació i delimitació de l'emplaçament de Valls d'Andorra
- Figura 8. Situació dels potencials focus històrics de contaminació de l'emplaçament de Valls d'Andorra
- Figura 9. Situació i delimitació de l'emplaçament de la Fàbrica Llandrich
- Figura 10. Situació i delimitació de l'emplaçament del Parc del Besòs
- Figura 11. Fotografia aèria de 1975 de l'emplaçament Parc del Besòs
- Figura 12. Situació dels potencials focus històrics de contaminació a l'emplaçament Parc del Besòs
- Figura 13. Situació i delimitació de l'emplaçament de Pollancreda Bluespace
- Figura 14. Situació i delimitació del Solar Escola Bressol
- Figura 15. Mapa resum dels potencials focus de contaminació del Solar Escola Bressol.
- Figura 16. Situació i delimitació del l'aparcament davant Pavelló
- Figura 17. Mapa resum de les zones amb APC de l'aparcament davant Pavelló
- Figura 18. Situació i delimitació de la Zona dels Horts de la Mina

ANNEXOS

- Annex 0 Inventari de punts d'aigua
- Annex 1 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de l' Av. La Platja - Alcampo
- Annex 2 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Valls d'Andorra
- Annex 3 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Fàbrica Llambrich
- Annex 4 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Parc del Besòs
- Annex 5 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Pollancreda Bluespace
- Annex 6 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Solar Escola Bressol
- Annex 7 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Aparcament davant Pavelló
- Annex 8 Estudi històric d'activitats a l'emplaçament de Zona dels Horts de la Mina

ESTUDI HISTÒRIC D'ACTIVITATS A VUIT EMPLAÇAMENTS DE SANT ADRIÀ DEL BESÒS I PROPOSTA D'ACTUACIÓ

1. INTRODUCCIÓ, OBJECTIUS I ABAST

1.1 Antecedents, context i objectius

A petició del CONSORCI DEL BESÒS, TUBKAL INGENIERIA ha realitzat l'estudi històric de les activitats desenvolupades a 8 emplaçament situats al terme municipal de Sant Adrià del Besòs.

Les dades bàsiques dels 8 solars es resumeixen a la taula adjunta. La ubicació dels emplaçaments es pot veure a la Figura 1.

Emplaçament	Denominació	Referència cadastral	Superfície aprox. (m²)
#1	Av. La Platja - Alcampo	-	8.500
#2	Valls d'Andorra	5268607DF3856G0001LD	12.212 (cadastre)
#3	Fàbrica Llandrich	-	4.100
#4	Parc del Besòs	4760101DF3846B0001DP	63.691 (cadastre)
#5	Pollancreda Bluespace	-	7.200
#6	Solar Escola Bressol	4967801DF3846F0001FM	4.337 (cadastre)
#7	Aparcament davant Pavelló	5157701DF3855E0001YQ	1.982 (cadastre)
#8	Zona dels Horts de la Mina	5257301DF3855G0001TL	6.661 (cadastre)

FIGURA 1. Situació dels emplaçaments.

(*) Les activitats marcades no estan emparades
Per l'acreditació d'ENAC

TUBKAL INGENIERIA SL
Entitat d'inspecció acreditada per ENAC
amb nº d'acreditació 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

APROVAT

L'objectiu de les feines és avaluar si s'han desenvolupat activitats potencialment contaminants del sòl, valorar la necessitat de realitzar un estudi preliminar de la qualitat del subsol i elaborar un pla de feines prioritzat segons les dades obtingudes.

1.2 Abast dels treballs i documents de referència

Les feines han estat realitzades entre març i setembre de 2023 per Andrea Fernández supervisada per Laia Juncosa, ambdues de la delegació de Barcelona de TUBKAL INGENIERIA, i han inclòs, resumidament:

- La recopilació i anàlisi de la informació disponible a l'Arxiu Municipal de Sant Adrià del Besòs sobre les activitats desenvolupades històricament a cada emplaçament i de les fotografies aèries històriques¹.
- La recopilació i anàlisi de la informació sobre el medi i l'entorn.
- La valoració de les feines necessàries d'estudi preliminar de qualitat del sòl i el seu pressupost aproximat.
- La priorització de les feines d'estudi en funció de tota la informació recopilada.

TUBKAL INGENIERIA està acreditada per ENAC amb acreditació nº 355/EI581 per a l'àrea d'inspecció mediambiental segons UNE-EN ISO/ IEC 17020, en l'àmbit d'inspecció de sòls potencialment contaminats i aigües subterrànies associades.

TUBKAL INGENIERIA està habilitada per la *Direcció General de Qualitat Ambiental i Canvi Climàtic de la Generalitat de Catalunya* com entitat de control en l'àmbit sectorial de prevenció de la contaminació del sòl amb número d'inscripció en el registre d'entitats col·laboradores de medi ambient 086-EC-SOL-R, per als subcampus d'actuació Investigació (I), Anàlisi Quantitativa de Risc (ACR) i Projectes de Descontaminació (PD).

Els documents de referència són:

- Reial Decret 9/2005, de 14 de gener, pel que s'estableix la relació d'activitats potencialment contaminants del sol i els criteris i estàndards per a la declaració de sòls contaminats.
- Decret Legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus.
- Ordre PRA/1080/2017, del 2 de novembre, per la qual es modifica l'Annex I del Reial Decret 9/2005, del 14 de gener, en el qual s'estableixen la relació d'activitats potencialment contaminants del sòl i els criteris i estàndards per la declaració de sòls contaminats.
- "Investigació preliminar de la qualitat del sòl. Requisits mínims" de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) i l'Agència de Residus de Catalunya (ARC) de juliol de 2017.

Els documents de TUBKAL INGENIERIA que s'han aplicat per a l'execució de les feines han estat els següents:

Document	Títol
PGA-13	Avaluació de la qualitat dels resultats d'inspecció
PGA-14	Inspecció de sòls i aigües subterrànies
IT-01	Tipologia d'inspeccions i contingut dels informes
IT-02	Disseny d'inspecció d'emplaçaments

¹ Font: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

1.3 Limitacions

Aquest informe i les seves conclusions són el resultat de l'aplicació de principis científics i judicis professionals que es fonamenten en la informació recopilada, l'abast de les feines, el seu pressupost i el seu calendari. TUBKAL INGENIERIA no garanteix l'exactitud de la informació de tercers recopilada i no serà responsable de cap opinió o valoració sobre la mateixa si finalment es prova que no és vàlida. D'altra banda, aquest informe ha estat elaborat per a ser usat en la seva totalitat i, per tant, un document fragmentat no serà representatiu de les conclusions presentades. Finalment, la informació proporcionada en aquest informe no s'ha d'interpretar com a assessorament legal.

Els drets de propietat d'aquest informe pertanyen a TUBKAL INGENIERIA. Està prohibida la reproducció i/o publicació del seu contingut o part del mateix mitjançant la impressió o qualsevol altre mitjà de transmissió com fotocòpies o enregistrament, entre d'altres, sense previ consentiment per escrit de TUBKAL INGENIERIA. TUBKAL INGENIERIA es reserva el dret d'emprendre accions legals en cas de vulneració o ús il·lícit del contingut.

2. DESCRIPCIÓ GENERAL DELS EMPLAÇAMENTS I VISITA

A la taula següent es resumeixen els usos actuals dels emplaçaments i les principals observacions de la visita realitzada el 17 d'agost de 2023.

Empl.	Denominació	Ús actual	Observacions visita
#1	Av. La Platja - Alcampo	Parc de Lluís Companys i rambla.	Inclou una zona de parc urbà, part de l'Avinguda de la Platja i part de la rambla.
#2	Valls d'Andorra	Dues places, club de petanca, i espai públic amb zones verdes.	Inclou les places de La Siderúrgia i de Frida Kahlo (amb una zona de parc infantil), a més d'un club de petanca. Hi destaca una Estació Transformadora al SE.
#3	Fàbrica Llandrich	Aparcament.	-
#4	Parc del Besòs	Parc públic.	-
#5	Pollancreda Bluespace	Zona de parc infantil.	Inclou zones de jocs infantils, una pista de bàsquet, una petita zona d'horts i una zona d'esbarjo per gossos. Hi destaca una reixa de ventilació del metro, que hi passa per sota.
#6	Solar Escola Bressol	Escola bressol i aparcament.	Hi destaca una E.T. al NO.
#7	Aparcament davant Pavelló	Aparcament.	El solar que fa d'aparcament no es troba pavimentat i s'observa ple de brossa.
#8	Zona dels Horts de la Mina	Carrer de les estrelles, horts i centre cultural gitano de La Mina.	-

A continuació s'inclouen les fotografies preses de cada emplaçament.

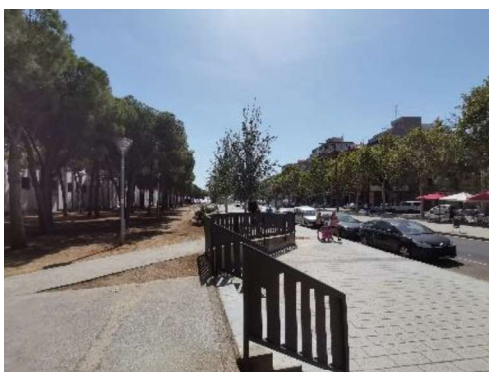
Emplaçament #1 Av. La Platja - Alcampo

Vista NE

Vista NO

Vista SE

Vista SO

Emplaçament #2 Valls d'Andorra

Vista NE

Vista NO

Vista SE- Plaça de la siderúrgia

Vista S- Plaça de Frida Kahlo

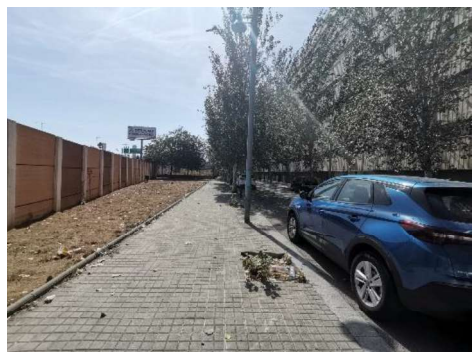

Emplaçament #3 Fàbrica Llandrich	
	
Vista N	Vista S
	
Vista E	Vista O
Emplaçament #4 Parc del Besòs	
	
Vista N	Vista S
	
Vista E	Vista O

Emplaçament #5 Pollancreda Bluespace	
	
Vista N	Vista S
	
Vista E	Vista O
Emplaçament #6 Solar de l'Escola Bressol	
	
Vista NE	Vista NO
	
Vista SE	Vista SO

Emplaçament #7 Aparcament davant del pavelló	
	
Vista NE	Vista NO
	
Vista SE	Vista SO
Emplaçament #8 Zona dels horts de La Mina	
	
Vista NE	Vista NO
	
Vista SE	Vista SO

3. DESCRIPCIÓ DEL MEDI I DE L'ENTORN

3.1 Context geològic

Geològicament², les zones d'estudi es localitzen sobre els materials quaternaris del Pla de Barcelona, que s'emporten sobre materials neògens i el subjacent sòcol paleozoic. El sòcol aflora a la franja al nord-oest dels emplaçaments, mitjançant els relleus conformatos per les pissarres de la serra de Collserola i les intrusions ígnies de la resta del mantell litoral. A aquests relleus s'associen els materials de peu de mont quaternaris, que també afloren a les rodalies.

En concret, tots els emplaçaments s'ubiquen sobre els materials quaternaris de la plana al·luvial del delta del Besòs (Qpa), que limiten al nord-oest amb els materials de peu de mont (Qg) associats als relleus del sòcol paleozoic (Ggd) i que s'emporten també sobre diversos materials neògens (NMs). Altres unitats aflorants a les rodalies són els sediments quaternaris de la platja (Qp) i de la plana al·luvial del Pla de Barcelona (Qbcn). Vegeu la Figura 2.

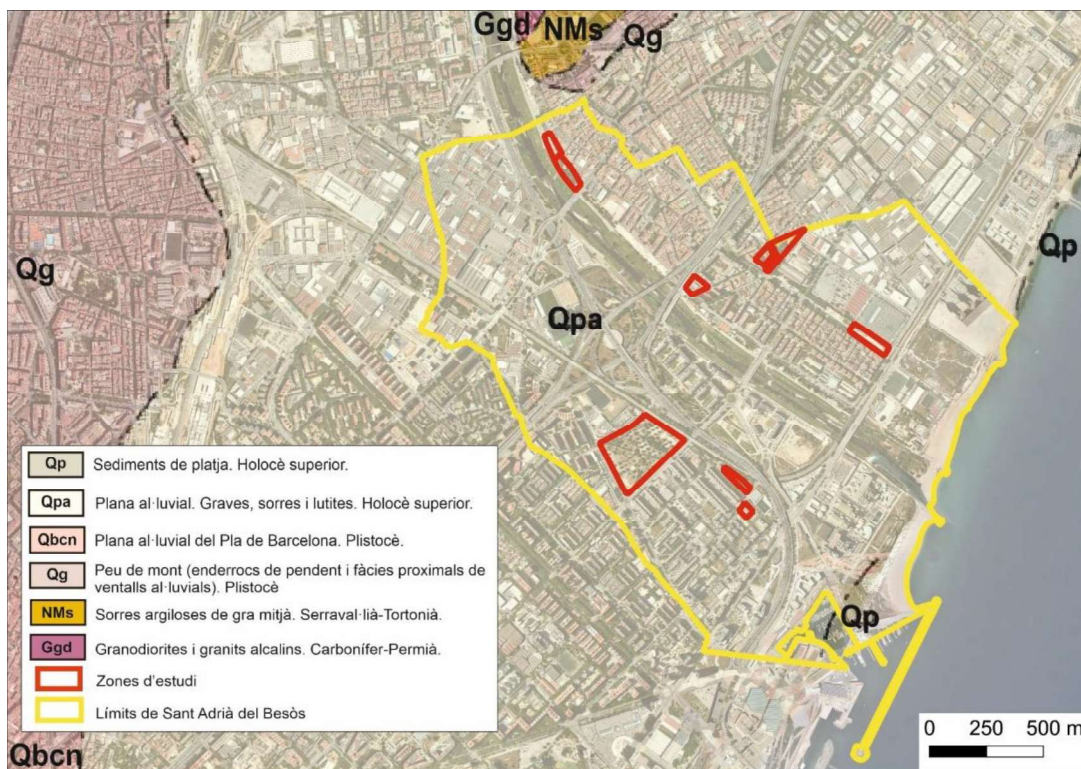

FIGURA 2. Context geològic.

3.2 Hidrogeologia

Hidrogeològicament³ les zones d'estudi se situen sobre el delta del riu Besòs. En concret, sobre la massa d'aigua subterrània del Baix Besòs i el Pla de Barcelona (codi europeu ES100MSBT36) i sobre els aquífers superficial i profund del delta del Besòs.

² Font: l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC)

³ Font: Visor web de l'ACA.

(*) Les activitats marcades no estan emparades
Per l'acreditació d'ENAC

TUBKAL INGENIERIA SL
Entitat d'inspecció acreditada per ENAC
amb nº d'acreditació 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

APROVAT

L'aqüífer superficial (amb codi 404A11) és de tipus lliure i està conformat per dipòsits de fons de vall, al·luvials, deltaics i de planes costaneres, formats principalment per graves, sorres i llms quaternaris. Es tracta d'un aquífer lliure en medi al·luvial-col·luvial i amb porositat intergranular.

L'aqüífer profund (amb codi 404A2) comparteix característiques similars, però s'emplaça a dipòsits més profunds, separats de l'aqüífer superficial per una capa de llms i sorres fines que hidrogeològicament actuen com a aquítard i confinen l'aqüífer profund⁴.

Per altra banda, aquests aquífers limiten amb 3 medis de baixa permeabilitat:

- Al nord amb els 2 medis de baixa permeabilitat amb aquífers locals a granits i pissarres del maresme, i del Besòs i la Tordera (codis 305H01 i 305H02, respectivament). Els dos son aquítards amb comportament predominantment lliure i formats per formacions granítiques amb porositat intergranular i per fissuració.
- Al nord-oest i l'oest amb el medi de baixa permeabilitat amb aquífers locals a les pissarres i granits de Collserola (amb codi 305G21). Es tracta d'un aquicludat amb comportament hidràulic predominantment lliure, format per gresos, pissarres i esquistos paleozoics en els quals s'ubiquen els aquífers locals. La porositat principal d'aquesta unitat hidrogeològica és la fissuració.

3.2.1 Ús històric de l'aigua subterrània⁴

La industrialització del delta del Besòs a mitjans del segle XX va suposar l'explotació de l'aigua subterrània per al seu ús industrial, i l'abocament de residus al riu i a l'aqüífer. Aquests fets van comportar el deteriorament de la qualitat de l'aigua subterrània, la depressió dels nivells piezomètrics fins a cotes de 12 m en alguns punts, i la progressió de la intrusió marina.

A partir de la meitat de la dècada dels 70, l'explotació dels aquífers es va anar reduint, fet que va permetre la progressiva recuperació dels nivells piezomètrics i de la qualitat de les aigües subterrànies. Així doncs, cap al 2002 els únics bombaments d'aigua a la zona responien principalment a la necessitat d'evitar inundacions o afeccions a estructures. Vegeu la Figura 3.

3.2.1 Inventari de punts d'aigua

Actualment, l'ACA té inventariats un total de 55 punts d'aigua al municipi de Sant Adrià del Besòs: 44 corresponen a piezòmetres ambientals amb profunditats entre 5 i 85 m, i 11 corresponen a pous amb una profunditat d'entre 15,7 i 31 m. El llistat dels punts de l'inventari i les seves característiques s'adjunta a l'Annex 0.

Cal destacar que alguns d'aquests punts s'ubiquen dins de les zones d'estudi, com per exemple els pous 45 i 46 del Parc del Besòs, o els piezòmetres d'UGIMICA 40-44, dins l'emplaçament de l'Avinguda de l'Alcampo. Vegeu la Figura 4 d'inventari de punts d'aigua.

En quant a cursos d'aigua superficials, Sant Adrià del Besòs es troba ubicat al delta del riu Besòs, que circula pel centre del municipi, dividint-lo en dos. En general, el Besòs té un caràcter influent al seu pas per Sant Adrià, especialment al seu marge esquerre i a partir de la plaça de la vila, on es produeixen diferents bombaments per evitar inundacions i

⁴ Font: UPC, Grup d'Hidrogeologia, Departament d'Enginyeria del Terreny i ETSECCPB. (octubre de 2002). ESTUDI HIDROGEOLÒGIC DEL TERME DE SANT ADRIÀ DEL BESÒS PEL POSSIBLE APROFITAMENT D'AIGÜES SUBTERRÀNIES PER A USOS PÚBLICS.

afectacions a estructures. Així doncs, en general el riu Besòs recarrega l'aquífer, a excepció de tram final al seu marge dret, on sembla canviar de caràcter i passar a ser efluent⁵.

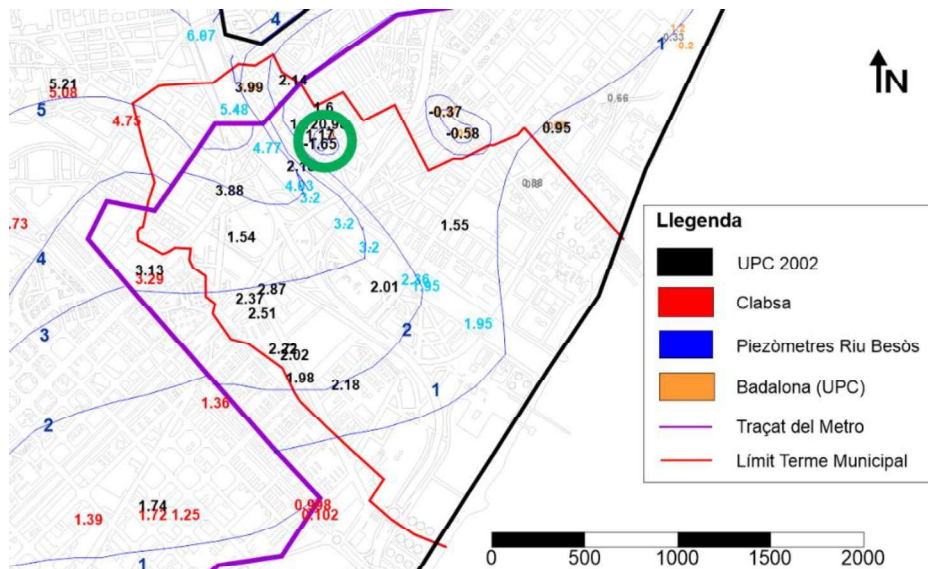

FIGURA 3. Fragment de la piezometria del delta del Besòs a l'any 2002⁵.
En verd s'indica la zona de bombament a la plaça de la vila.

FIGURA 4. Inventari de punts d'aigua.

⁵ Modificat de: Llobatera, V. de, & Nilsson, J. (2000). *Estudi hidrogeològic del terme municipal de Sant Adrià del Besòs*. [Tesina]. UPC.

3.3 Usos del sòl

Els emplaçaments s'ubiquen actualment a zones urbanes que, en la seva majoria i tret d'alguna excepció, formen part d'espais públics envoltats per zones residencials.

A la taula següent es resumeixen els usos que limiten amb cada emplaçament:

Empl.	Denominació	Us de l'emplaçament	Usos a l'entorn
#1	Av. La Platja - Alcampo	Parc de Lluís Companys i rambla.	Entorn residencial. Limita al sud-est amb la línia de ferrocarril i al nord amb un centre comercial.
#2	Valls d'Andorra	Espai públic i dues places amb zones verdes i una zona de parc infantil, al voltant d'un edifici d'habitatges	Entorn residencial excepte a l'est i al sud-est, on limita amb indústria.
#3	Fàbrica Llandrich	Aparcament	Limita al nord amb més aparcaments i zona residencial, a l'est amb naus industrials, al sud i sud-est amb una zona de parc infantil i residencial, i a l'oest amb el parc fluvial del riu Besòs.
#4	Parc del Besòs	Parc públic	Limita al nord-oest amb instal·lacions esportives i el dipòsit municipal, a l'oest, al sud i al sud-est amb zona residencial (inclosos supermercats, centres culturals i escoles), i al nord-est amb les línies de ferrocarril i la B-10.
#5	Pollancreda Bluespace	Zona de parc infantil	Limita al nord amb aparcaments, a l'est amb zona residencial, al sud-est amb un centre cultural, una biblioteca i un poliesportiu, i a l'oest amb el parc fluvial del riu Besòs.
#6	Solar Escola Bressol	Escola bressol i aparcament	Entorn majoritàriament residencial. Limita a l'oest amb el parc fluvial del Besòs, a l'est amb una altra escola, i al nord amb la C-31.
#7	Aparcament davant Pavelló	Aparcament	Entorn majoritàriament residencial. Limita al nord-est amb el pavelló olímpic municipal i al nord-oest amb la rambla de La Mina.
#8	Zona dels Horts de la Mina	Carrer de les estrelles, horts i centre cultural gitano de La Mina.	Entorn majoritàriament residencial. Limita al sud-est amb el pavelló olímpic municipal i al nord i nord-est amb solars sense ús i la B-10.

Com a usos sensibles del sòl cal destacar l'Escola Bressol, inclosa dins de l'emplaçament #6. Per a la resta, els usos de l'emplaçament són en exteriors (parcs, places o aparcament), menys sensibles; mentre l'entorn és en general urbà o residencial amb algun ús industrial menys freqüent.

4. RESUM DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES HISTÒRICAMENT I PROPOSTA DE L'ABAST DE L'ESTUDI PRELIMINAR

4.1 Emplaçament de l'av. La Platja - Alcampo

4.1.1 Descripció general

L'emplaçament se situa al barri de Sant Joan Baptista de Sant Adrià del Besòs. Concretament, s'ubica a l'Avinguda de la platja i inclou part del Parc de Lluís Companys i la rambla del parc, limitant al sud-est amb l'avinguda d'Eduard Maristany i la línia de ferrocarril i al sud-oest amb els carrers de Lleida, de Girona i de València.

- A partir dels anys 70, la parcel·la es terraplèna i s'habilita com a pati industrial amb coberts al nord, utilitzats probablement per la fàbrica de cartró dels germans Llandrich o els tallers mecànics del costat.
- L'any 2005 s'urbanitza la parcel·la, construint el passeig de la Pollancreda i un aparcament, que es pavimenta entre els anys 2008-2009.

Per tant, és probable que la zona d'estudi estigués ocupada per part d'una fàbrica de cartró, amb CNAE-2009 nº1712 "Fabricació de paper i cartró", classificada com a Activitat Potencialment Contaminant del terreny segons l'Ordre PRA/1080/2017.

La informació recopilada i la seva anàlisi s'inclou a l'Annex 3.

4.3.4 Proposta d'abast per a l'estudi preliminar

Tot i l'ús aparent de l'emplaçament com a pati segons la informació consultada, l'activitat de la Fàbrica Llandrich (i, si escau també els tallers mecànics) es considera potencialment contaminant del sòl i, per tant, caldria plantejar la realització d'un estudi preliminar de la qualitat del subsòl per valorar si s'ha produït afecció. Els contaminants potencials són fonamentalment els hidrocarburs.

Vista la informació recopilada, l'estudi preliminar es pot reduir a la perforació de 5 sondeigs, 3 de 3 m de profunditat (o fins a assolir sòl natural net) i 2 d'uns 11 m per instal·lar com a piezòmetres, així com l'anàlisi a laboratori d'un mínim de 10 mostres de sòl i 2 d'aigua subterrània.

4.4 Emplaçament de Parc del Besòs

4.4.1 Descripció general

L'emplaçament se situa al barri del Besòs de Sant Adrià del Besòs. Concretament, limita amb el ferrocarril de Barcelona a Maçanet-Massanes al nord-est, amb el carrer de Cristóbal Moura al sud-est, el de Carmen Amaya al nord-oest i amb la Ronda de Sant Ramon de Penyaforat al sud-oest.

FIGURA 10. Situació i delimitació de l'emplaçament del Parc del Besòs
(Carrers que delimiten l'emplaçament a l'esquerra i els barris de Sant Adrià a la dreta).

Segons la Seu Virtual del Cadastre, la parcel·la té referència cadastral 4760101DF3846B0001DP, 63.691 m² de superfície i està classificada com a sòl urbà sense edificar.

L'ús actual de l'emplaçament és urbà, el Parc del Besòs, i el seu entorn també és urbà, amb equipaments al nord-oest, ús residencial a l'oest, sud i sud-est i la línia de ferrocarril i la B-10 al nord-est.

4.4.2 Fotografies aèries històriques

Segons les fotografies recopilades i con a punts més rellevants a efecte d'aquest estudi, al 1945 s'observen 2 masies (al sud i al nord-est de l'emplaçament) i algunes naus i coberts industrials (pel centre i el sud-oest), al 1975 les naus industrials al sud-oest s'amplien i a l'oest i al centre hi ha noves edificacions i moviment de terres, mentre que al nord-est s'hi ubica un pàrquing. A partir de la fotografia de 1986, ja no s'observen edificacions i la parcel·la d'estudi conforma l'anomenat Parc del Besòs, sense canvis significatius posteriorment. A l'Annex 4 s'inclouen les fotografies aèries històriques recopilades.

4.4.3 Activitats desenvolupades històricament

Segons la informació recopilada sobre el Parc del Besòs:

- Diferents zones de l'emplaçament han estat ocupades històricament per diverses activitats industrials (serveis de neteja pública, fabricació de carbur de calci, laminació en fred i estanyat del ferro, o fabricació de motocicletes); mentre que en altres s'hi emplaçaren diverses edificacions de caràcter no industrial, com coberts, estables, un pàrquing i dues masies històriques: Can Sambró i Can Sabaters.
- Al voltant de 1984 els terrenys van ser expropiats per l'Ajuntament degut a la construcció del Parc del Besòs, moment en el qual van enderrocar-se les edificacions existents.

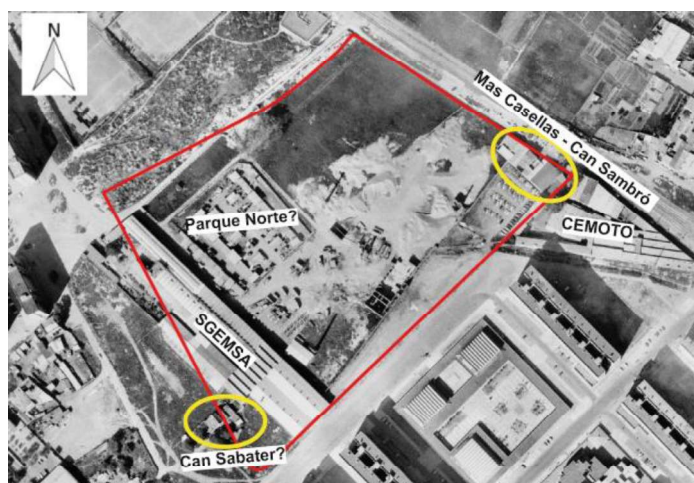

FIGURA 11. Fotografia aèria de 1975 de l'emplaçament Parc del Besòs

Les activitats potencialment contaminants dutes a terme són les següents:

- FOMENTO DE OBRAS Y CONSTRUCCIONES S.A., dedicada a serveis de neteja pública i domiciliària de Barcelona, als quals correspondria l'epígraf 38 de la CNAE-2009 (*Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització*).
- SOCIEDAD GENERAL DE ELECTRO METALÚRGIA S.A. (SGEMSA), dedicada:
 - o Inicialment a la fabricació de carbur de calci, que correspondria al CNAE-2009 nº 20.13 (*Fabricació d'altres productes bàsics de química inorgànica*).

- Posteriorment a la laminació en fred i estanyat del ferro, a la qual correspondria l'epígraf 24 de la CNAE-2009 (*Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaleacions*).
- BULTACO COMPAÑÍA ESPAÑOLA DE MOTORES S.A. (CEMOTO), dedicada a la fabricació de motors de petita cilindrada i de motocicletes, a la qual correspondria l'epígraf de la CNAE-2009 30.91 (*Fabricació de motocicletes*).

A la següent figura es resumeix la informació més rellevant recopilada, mostrant l'emplaçament més probable dels potencials focus de contaminació del sòl. Cal destacar que a l'emplaçament també s'hi ubicaven un dipòsit soterrat de fueloil i sis tancs d'obra, que no queda clar si estaven enterrats o no, i que no s'han pogut ubicar⁸.

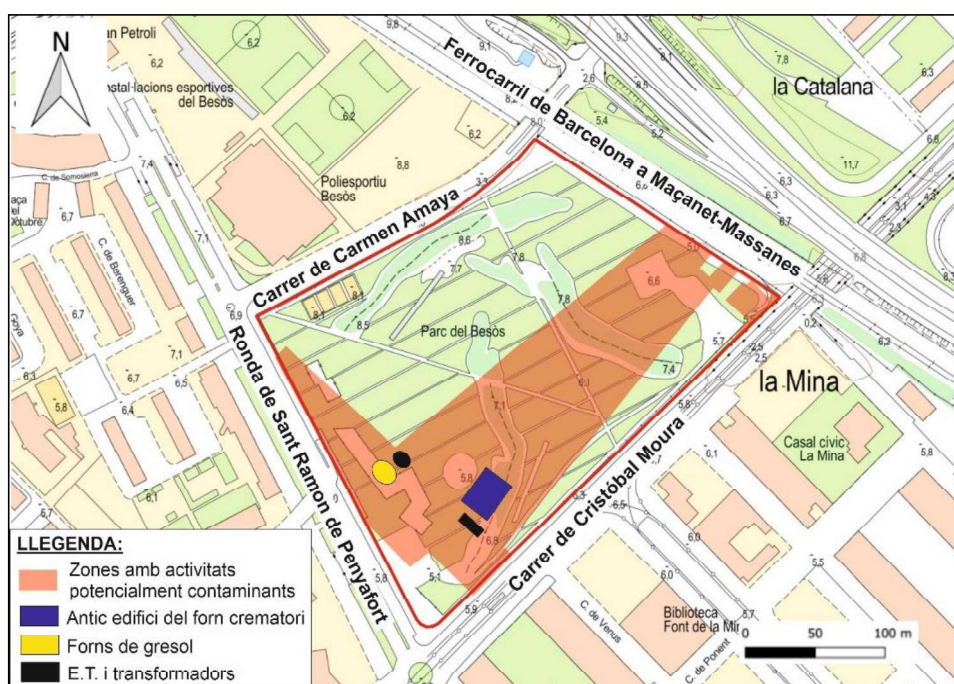

FIGURA 12. Situació dels potencials focus històrics de contaminació a l'emplaçament Parc del Besòs

Finalment, en quant als productes manipulats, tot i que no hi ha informació detallada al respecte, cal incloure els metalls i els hidrocarburs derivats del petroli (fueloil, gasoil, olis, etc.) i no es pot descartar que s'hagin utilitzat dissolvents halogenats volàtils.

La informació recopilada i la seva anàlisi s'inclou a l'Annex 4.

4.4.4 Proposta d'abast per a l'estudi preliminar

En base a la informació consultada, es conclou que només una part de l'emplaçament s'hi han desenvolupat històricament activitats potencialment contaminants. En quant als productes manipulats, tot i que no hi ha informació detallada al respecte, caldria considerar els metalls i els hidrocarburs derivats del petroli (fueloil, gasoil, olis, etc.) i no es pot descartar que s'hagin utilitzat dissolvents halogenats volàtils.

Vist l'ús de l'emplaçament (parc a l'aire lliure) i que l'ús de l'entorn és urbà però amb sòl

⁸ Degut a que aquests elements apareixen a les memòries però no als plànols dels expedients.

residencial poc dens, es proposa limitar l'estudi preliminar a la zona on es van desenvolupar activitats contaminants, en una superfície aproximada de pràcticament 30.000 m².

Per a l'estudi preliminar es proposa perforar un total de 30 sondeigs, 20 de 3 m de profunditat (o fins assolir sòl natural net) i 10 d'uns 8 m per instal·lar com a piezòmetres / captadors, així com l'anàlisi a laboratori d'un mínim de 60 mostres de sòl, 10 d'aigua subterrània i 6 d'aire del subsol extret en assaigs de buit als punts amb major contingut en volàtils.

Cal indicar que sembla que hi ha 2 o 3 pous de l'Ajuntament aigües amunt, al nord-oest del Parc, i que es podrien mostrejar dins de l'estudi preliminar. També hi ha un piezòmetre de control fora, just aigües avall, al sud-oest.

4.5 Emplaçament de Pollancreda Bluespace

4.5.1 Descripció general

L'emplaçament, d'uns 7.200 m², es situa al barri de Sant Adrià Nord de Sant Adrià del Besòs, al nord-est del riu Besòs, a uns 50 m de la llera actual. Concretament, la zona d'estudi inclou part del passeig de la Pollancreda, entre el carrer Besòs i l'avinguda Pi i Maragall. Segons la Seu Virtual del Cadastre, la zona no correspon a cap parcel·la cadastral

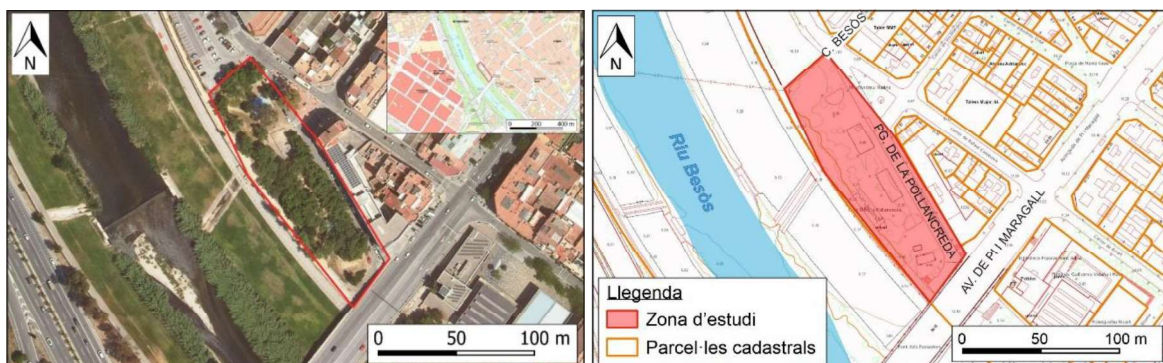

FIGURA 13. Situació i delimitació de l'emplaçament de Pollancreda Bluespace

L'ús actual de l'emplaçament és un parc infantil, mentre que el seu entorn és urbà, amb el parc fluvial del riu Besòs a l'oest, edificis d'habitatges a l'est o equipaments al sud-est.

4.5.2 Fotografies aèries històriques

Segons les fotografies recopilades i con a punts més rellevants a efecte d'aquest estudi, l'emplaçament va tenir un ús agrícola o estava sense desenvolupar fins a l'any 1975, quan es terraplina i passa a tenir un ús principalment urbà, com a aparcament i parc infantil. Posteriorment no s'observen canvis significatius més enllà de la urbanització del passeig Pollancreda a la primera dècada dels 2000. A l'Annex 5 s'inclouen les fotografies aèries històriques recopilades.

4.5.3 Activitats desenvolupades històricament

Segons la informació recopilada sobre l'emplaçament:

- La parcel·la va estar en desús fins als anys 60, quan s'hi va instal·lar part del càmping dels germans Llandrich.

ANNEX 4

ESTUDI DE LES ACTIVITATS HISTÒRIQUES DESENVOLUPADES A LA PARCEL·LA DEL PARC DEL BESÒS

1.	INTRODUCCIÓ, OBJECTIUS I ABAST	1
1.1	Antecedents, context i objectius	1
2.	DESCRIPCIÓ DE L'EMPLAÇAMENT	1
3.	RECOPIACIÓ I ANÀLISI DE FOTOGRAFIES AÈRIES HISTÒRIQUES	2
4.	RECOPIACIÓ I ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ HISTÒRICA DELS ARXIUS	5
4.1	Forns crematoris de brossa	5
4.2	SOCIEDAD GENERAL DE ELECTRO METALÚRGIA S.A.	6
4.3	BULTACO COMPAÑÍA ESPAÑOLA DE MOTORES S.A.	12
4.4	Altres activitats dins la parcel·la	14
4.5	Resum general	15
5.	CONCLUSIONS I VALORACIONS	17

FIGURES

Figura 1	Situació i delimitació de l'emplaçament
Figura 2	Ubicació de la zona d'estudi
Figura 3	Fotografies aèries històriques de l'evolució de la parcel·la i el seu entorn
Figura 4	Emplaçament del forn i el dipòsit (1915).
Figura 5	Ubicació dels forns i el dipòsit
Figura 6	Emplaçament de la primera nau de SGEMSA
Figura 7	Evidències del canvi d'activitat
Figura 8	Plànol general de SGEMSA (1932)
Figura 9	Modificacions de SGEMSA entre 1935 i 1936
Figura 10	Sala de laminació i E.T.
Figura 11	Zones modificades i noves construccions
Figura 12	Zona d'oficines, farmaciola i soterrani
Figura 13	Nova nau (1953)
Figura 14	Nova nau i tanca (1962)
Figura 15	La fàbrica i els terrenys de SGEMSA.
Figura 16	Emplaçament inicial de CEMOTO.
Figura 17	Zones de CEMOTO dins de la parcel·la (1969)
Figura 18	Zones de CEMOTO dins de la parcel·la (1972)
Figura 19	Zona afectada per la prolongació del carrer Cristóbal Moura
Figura 20	Les edificacions a enderrocar
Figura 21	Ubicació dels coberts i els estables
Figura 22	Fotografia aèria de 1975
Figura 23	Mapa resum dels potencials focus de contaminació

1. INTRODUCCIÓ, OBJECTIUS I ABAST

1.1 Antecedents, context i objectius

A petició del CONSORCI DEL BESÒS, TUBKAL INGENIERÍA ha realitzat l'estudi històric de les activitats desenvolupades a la parcel·la del Parc el Besòs, al terme municipal de Sant Adrià del Besòs. Vegeu Figura 1 de situació i delimitació de l'emplaçament.

FIGURA 1. Situació i delimitació de l'emplaçament.

La parcel·la d'estudi té referència cadastral 4760101DF3846B0001DP, amb 63.691 m² de superfície, sense edificar, que actualment forma part del Parc del Besòs.

Les feines han inclòs la recopilació i l'anàlisi de la informació disponible sobre les activitats històriques desenvolupades a la parcel·la. En concret, s'han consultat les fotografies aèries històriques, la informació existent a l'Arxiu Municipal de Sant Adrià del Besòs i altres fonts d'informació¹.

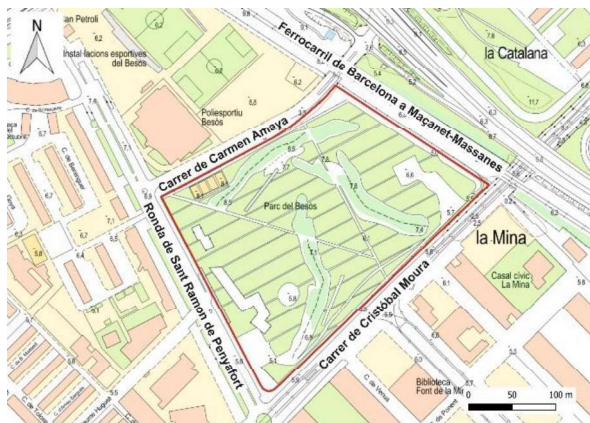
2. DESCRIPCIÓ DE L'EMPLAÇAMENT

L'emplaçament se situa al barri del Besòs de Sant Adrià del Besòs. Concretament, limita amb el ferrocarril de Barcelona a Maçanet-Massanes al nord-est, amb el carrer de Cristóbal Moura al sud-est, el de Carmen Amaya al nord-oest i amb la Ronda de Sant Ramon de Penyafort al sud-oest. Vegeu la Figura 2.

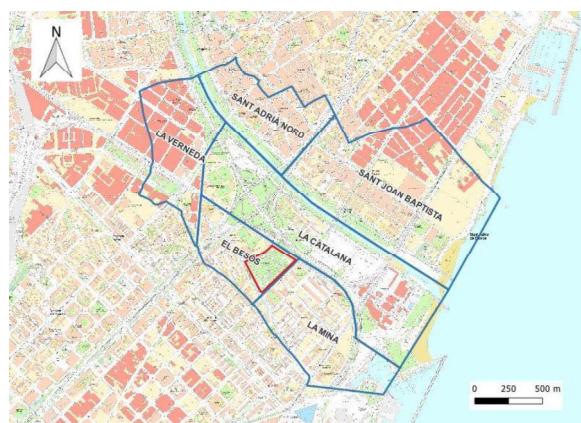
¹ Les següents fonts:

- El document de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Parc del Besòs. Un parc de ribera", de la Xarxa de parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, Maig de 2012.
- El document d'Aigües de Barcelona "Memòries de Sant Adrià del Besòs. La història de les ciutats s'escriu mitjançant les memòries de la seva gent", Barcelona, 2018.
- L'article "L'origen de Sant Adrià" de la web de l'Ajuntament de Sant Adrià del Besòs.
- La fitxa del "Parc del Besòs" de la web Mapes de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.

Carrers que delimiten la zona d'estudi

Els barris de Sant Adrià i la parcel·la d'estudi

FIGURA 2. Ubicació de la zona d'estudi (font: modificat de l'ICGC).

Segons la *Sede Virtual del Catastro*, la parcel·la té referència cadastral 4760101DF3846B0001DP, 63.691 m² de superfície i està classificada com a sòl urbà sense edificar.

3. RECOPILACIÓ I ANÀLISI DE FOTOGRAFIES AÈRIES HISTÒRIQUES

Segons les fotografies aèries històriques consultades², l'emplaçament se situa en un entorn on històricament han conviscut l'ús del sòl agrícola, residencial i industrial.

Com a tònica general, la parcel·la d'estudi i el seu entorn eren majoritàriament agrícoles al 1945, amb algunes masies i zones residencials aïllades al voltant, que van anar estenent-se per l'est fins al 1956. Al 1975 l'entorn havia sofert un canvi radical, mostrant un planejament urbanístic similar a l'actual: amb els barris del Besòs, la Mina i la Catalana ben definits i la C-31 i línia de ferrocarril construïdes. Fins al 1993, encara hi va haver canvis importants als vials, amb la prolongació del carrer Cristóbal Moura i la construcció de les Rondes Litoral i de Sant Ramon de Penyafort.

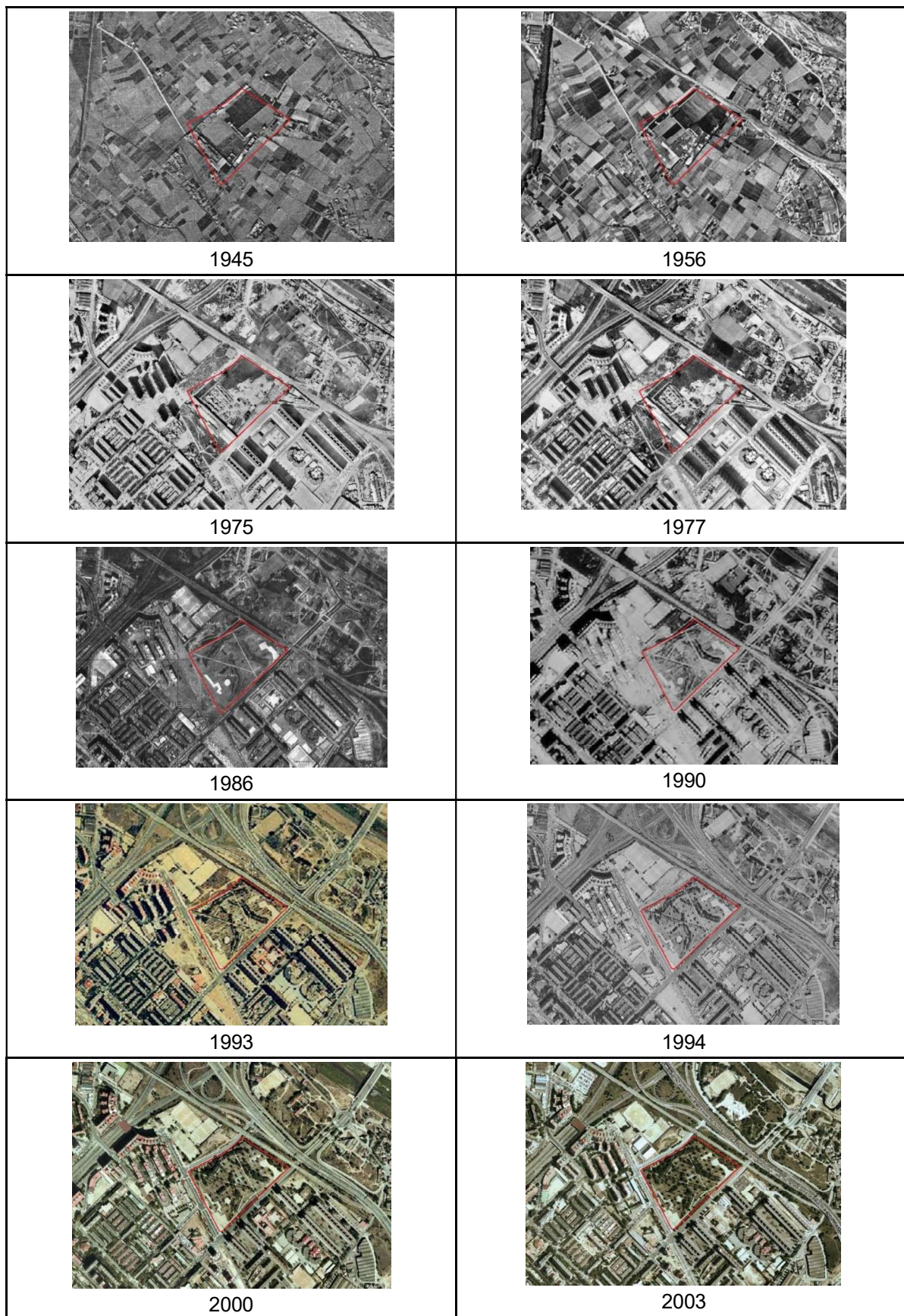
Amb el pas del temps, els 3 barris van anar canviant, en general seguint una tendència progressiva de desindustrialització i reurbanització, amb la construcció de nous edificis d'habitatges i equipaments. Després de la construcció del Parc del Besòs, ja observable al 1986, al barri del Besòs s'hi van construir alguns nous habitatges, però no va patir canvis significatius. No obstant això, el barri de la Mina i de La Catalana van continuar canviant. A La Mina hi va haver enderrocs i noves construccions fins als voltants del 2009, quan la seva rambla ja s'havia construït. En canvi, a La Catalana aquests canvis han estat més progressius, havent-hi encara construcció de nous habitatges al 2022.

En quant a la pròpia parcel·la objecte d'estudi, al 1945 ja l'ocupaven 2 masies (al sud i al nord-est) i algunes naus i coberts industrials (pel centre i el sud-oest). Al 1975 les naus industrials al sud-oest s'havien ampliat i a l'oest i al centre hi havia noves edificacions i moviment de terres. Al nord-est s'hi ubicava un pàrquing que al 1977 ja no s'observa.

A partir de 1986 ja no s'observen edificacions i la parcel·la d'estudi conforma l'anomenat Parc del Besòs. D'ençà fins ara l'emplaçament no ha patit canvis significatius.

² Font: Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

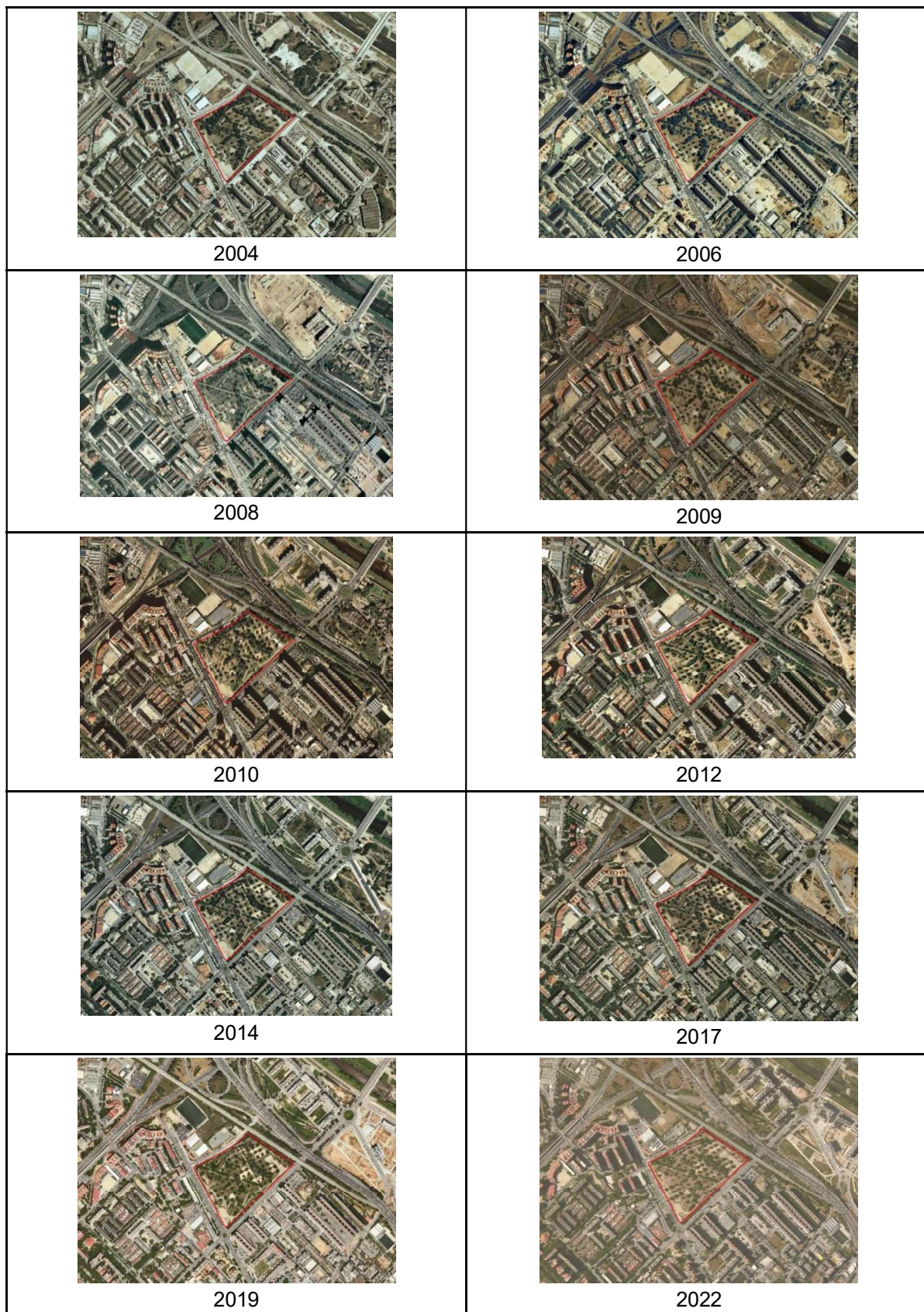

FIGURA 3. Fotografies aèries històriques de l'evolució de la parcel·la i el seu entorn. (Font: ICGC).

A la següent taula es resumeixen els principals canvis observats a les fotografies aèries històriques:

Foto	Emplaçament	Entorn
1945	Coberts i naus industrials al centre i al sud-oest de la parcel·la i un parell de masies al sud i al nord-est.	Majoritàriament agrícola, amb alguns habitatges dispersos.
1956	Sense canvis significatius.	Expansió de les zones residencials a l'est. Ja s'observa l'inici de la línia del ferrocarril al nord-est de la parcel·la.
1975	Ampliació de la nau industrial al sud-oest de la parcel·la, noves edificacions a l'oest, nou pàrquing al nord-est i moviments de terres a tota la zona central.	Canvi radical de planejament urbanístic. C-31 i línia de ferrocarril construïdes. Urbanització dels barris de la Mina i el Besòs pràcticament completa. Barri de la Catalana en construcció.
1977	Enderroc de la masia al sud de la parcel·la.	Sense canvis significatius.
1986	Parc del Besòs ja construït.	Ja s'ha perllongat el carrer Cristóbal Moura. S'enderroquen algunes edificacions i naus al voltant de la parcel·la. Al sud-est es substitueixen unes antigues naus industrials per un magatzem.
1990-1994	Sense canvis significatius.	Construcció de la Ronda litoral i la Ronda de Sant Ramon de Penyafort
2000-2004		Restauració de la llera del riu Besòs. Enderroc d'edificis i moviments de terres al barri de la Catalana. Nou pàrquing i edifici al nord-oest i petits enderrocs i nous edificis als barris del Besòs i de la Mina.
2006-2009		Construcció del dipòsit municipal al nord de la parcel·la. Enderrocs, moviments de terres i nous edificis als barris de La Catalana i La Mina. Construcció de la rambla de la Mina.
2010-2022		Construcció de l'avinguda de la Catalana. Al barri de La Catalana s'enderroquen naus industrials i es continua construint nous habitatges.

4. RECOPILACIÓ I ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ HISTÒRICA DELS ARXIS

La informació recopilada dels arxius remunta fins a l'any 1915 i d'ella se'n desprèn que el Parc del Besòs, abans de convertir-se en parc, va allotjar diverses masies i activitats industrials.

4.1 Forns crematoris de brossa

Les primeres referències d'activitat a la parcel·la d'estudi corresponen a dos expedients de desembre de 1915, en els quals s'exposa que s'havia adjudicat per contracte la realització dels serveis de neteja pública i domiciliària de Barcelona a FOMENTO DE OBRAS Y CONSTRUCCIONES S.A.

A l'expedient, aquesta empresa sol·licita permís d'obres per a la construcció d'uns forns crematoris i unes instal·lacions per a l'emmagatzematge i manipulació de brossa a l'emplaçament. Les edificacions havien d'emplaçar-se a dos solars contigus però independents, que pertanyien a una finca major de la mateixa societat. Concretament, s'instal·laria un forn³ a un edifici preexistent ubicat al solar de "Can Pungem", aprofitant-ne la xemeneia per a la sortida dels fums.

³ En un dels expedients es parla de la construcció d'un forn, però a l'altre es parla de forns en plural. Es desconeix quants forns hi havia realment.

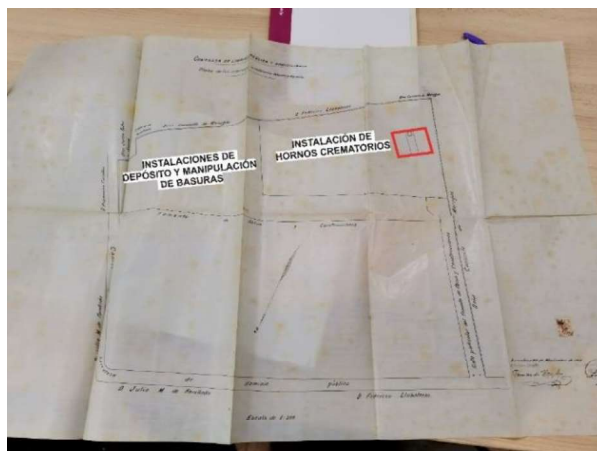
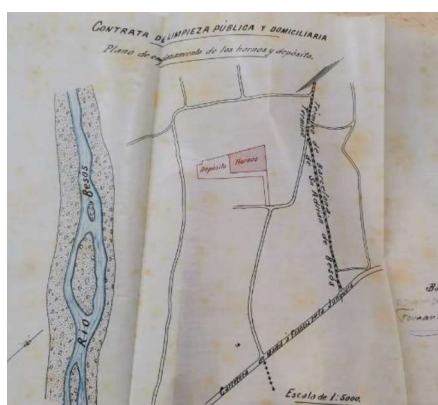
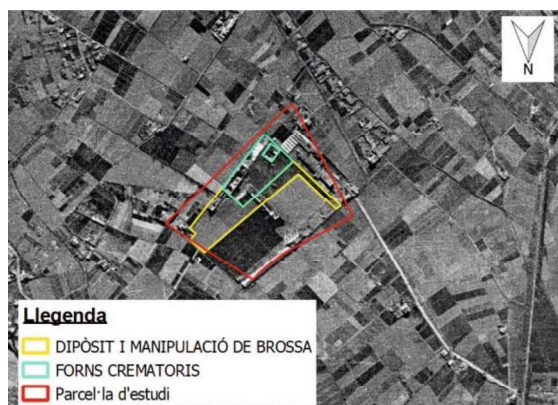

FIGURA 4. Emplaçament del forn i el dipòsit (1915). En vermell es marca l'edifici del forn.

La informació recopilada sembla indicar que la llicència de construcció es va obtenir al 1916⁴. Es desconeix quant de temps van estar en funcionament aquestes instal·lacions, però a les fotografies aèries de 1945 encara es veuen edificacions que semblen correspondre amb els plànols d'aquests expedients.

Mapa general del dipòsit i els forns (1915)

Fotografia aèria de 1945

FIGURA 5. Ubicació dels forns i el dipòsit.

En qualsevol cas, és molt probable que aquestes activitats pugui classificar-se dins de l'epígraf 38 de la CNAE-2009 (*Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització*), per la qual cosa SÍ estarien considerades com a activitats potencialment contaminants del sòl segons l'Ordre PRA/1080/2017.

4.2 SOCIEDAD GENERAL DE ELECTRO METALÚRGIA S.A.

1918: Primera nau

Al 1918 hi ha un expedient⁵ en que qual la SOCIEDAD GENERAL DE ELECTRO METALÚRGIA S.A. (SGEMSA, en endavant) sol·licitava permís per construir una fàbrica a la Carretera Negra, dins de terrenys pertanyents a l'actual parcel·la d'estudi.

⁴ La majoria de l'expedient és manuscrit i intel·ligible.

⁵ La majoria de l'expedient és manuscrit i intel·ligible.

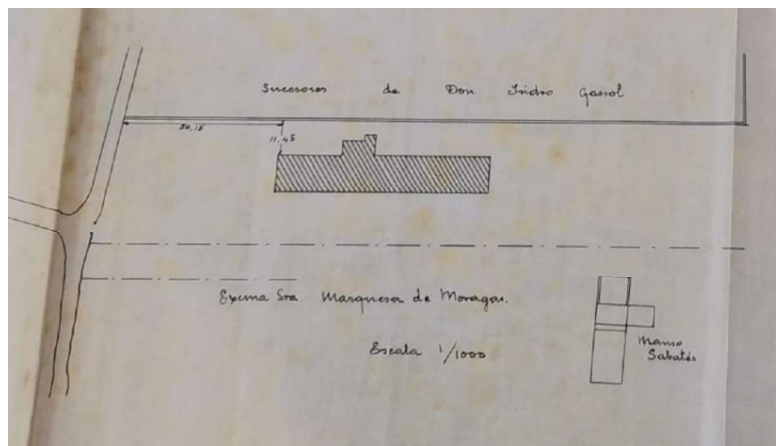

FIGURA 6. Emplaçament de la primera nau de SGEMSA.

Dins l'expedient també es sol·licita la instal·lació de 2 forns i d'altra maquinària sense rellevància respecte a la contaminació del sòl, tot i que als plànols de planta no se n'especifica la ubicació. La informació sembla indicar que al desembre de 1918 van concedir-se les llicències sol·licitades.

Segons expedients posteriors, aquesta primera indústria va estar dedicada a la fabricació de carbur de calci, com a mínim fins a l'any 1933.

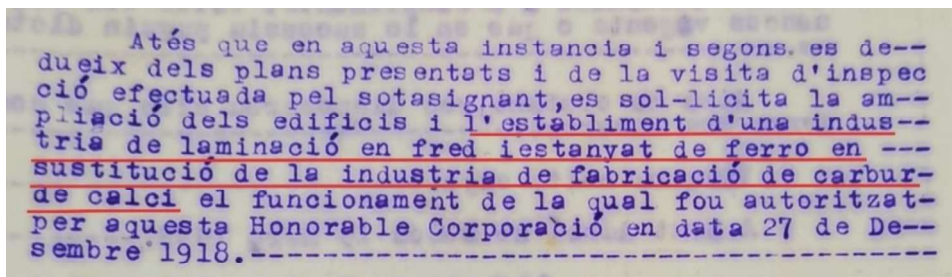

FIGURA 7. Evidències del canvi d'activitat (expedient de 1933)

És molt probable que la fabricació de carbur de calci es classifiqui amb l'epígraf 20.13 de la CNAE-2009 (*Fabricació d'altres productes bàsics de química inorgànica*), per la qual cosa SÍ estaria considerada com a activitat potencialment contaminant segons l'Ordre PRA/1080/2017.

1932: Legalització de maquinària

Al 1933 hi ha un expedient en el qual SGEMSA sol·licitava legalitzar les edificacions i la maquinària que havia instal·lat en dates posteriors al 27 de desembre de 1918, quan es va autoritzar el funcionament de la seva fàbrica.

En aquest expedient s'esmenta el canvi d'activitat de SGEMSA⁶, que passaria de fabricar carbur de calci a realitzar la laminació en fred i estanyat del ferro, convertint-se en una fàbrica de fleixos laminats en fred (vegeu la Figura 7). Probablement, aquesta nova activitat pugui classificar-se a l'epígraf 24 de la CNAE-2009 (*Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaleacions*), també classificada com a activitat potencialment contaminant segons l'Ordre PRA/1080/2017.

⁶ Tot i això a diversos expedients posteriors es fa referència a aquesta fàbrica com a "el carburo".

Al març de 1933 es va concedir llicència per a la legalització i per a la instal·lació de la nova activitat a la indústria.

Hi ha diversos punts a destacar d'aquest expedient. En primer lloc, a la memòria s'esmenta la presència de diversos elements rellevants però no identificables als plànols, per la qual cosa no se'n coneix la ubicació exacta. Aquests elements són: 5 transformadors de diferents potències, un forn de desestanyar, una forn, una caldera oberta, un pou (de 2 existents), i un dipòsit enterrat de fueloil i sis tancs d'obra, amb un total de 25 m². Es desconeix l'estat dels els tancs i el dipòsit ni si es van arribar a donar de baixa.

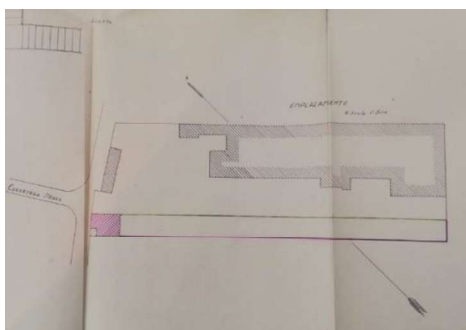
Per altra banda, als plànols⁷ hi destaquen la presència d'una caldera Field de 6m², de 3 forns elèctrics i sis de gresol (segurament alimentats pel dipòsit de fueloil i els tancs, que tot i no estar explícits als plànols, possiblement s'ubiquessin a la mateixa cambra), d'un gasòmetre i de dos pous industrials (un dels quals sí apareix al mapa).

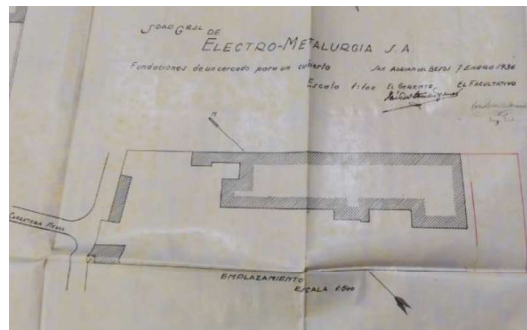
FIGURA 8. Plànol general de SGEMSA (1932)

1935-1936: Oficines i nou tancat

Al 1935 es va sol·licitar permís per a la modificació d'una tanca i la construcció d'un xalet per a oficines dins la fàbrica, i al 1936 per a la construcció d'un nou tancat per al recinte. Al desembre de 1935 va concedir-se el permís per al xalet, però es desconeix quan va concedir-se el del nou tancat.

Tanca i oficines

Nou tancat

FIGURA 9. Modificacions de SGEMSA entre 1935 i 1936.

⁷ Cal destacar, que a banda dels ja esmentats, hi ha una gran quantitat d'elements representats al plànol sense cap identificació, cosa que impossibilita saber a què fan referència. Per aquest mateix motiu, la zona de transformadors de la figura 8 és aproximada, marcada en base al número dels mateixos.

1940: Sala de laminació i nova E.T.

A l'octubre de 1940 es va tornar-se a sol·licitar permís d'obres per a la construcció d'una sala de laminació, d'una nova estació transformadora (E.T.), d'una coberta i un menjador. Al novembre d'aquell mateix any va concedir-se el permís.

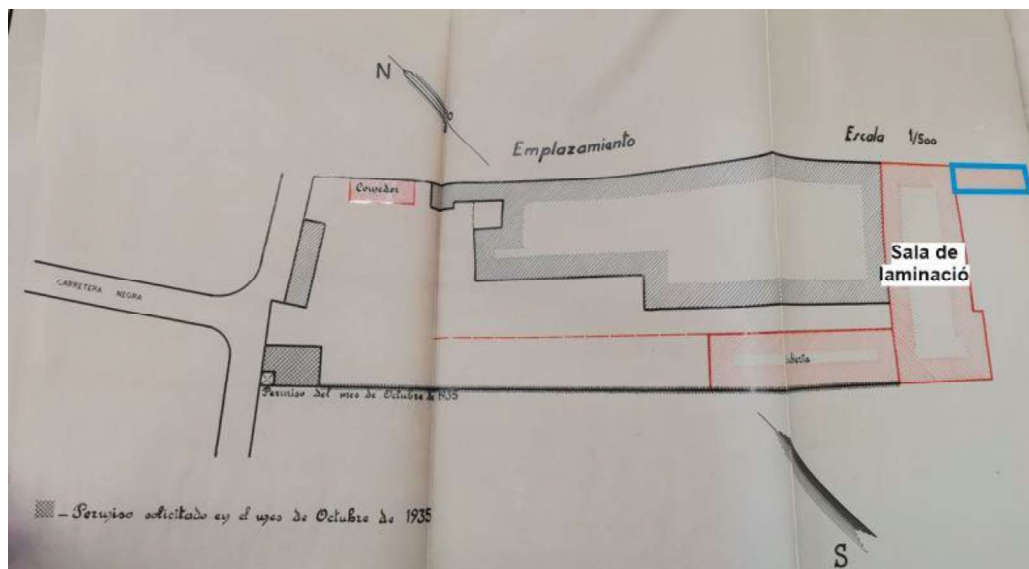

FIGURA 10. Sala de laminació i E.T. (en blau) (1940)

1944-1946: Edificis annexos

Es té constància, dins d'altres expedients, de dues memòries sense la sol·licitud de permís d'obra. La primera, de 1944, sobre l'addició d'un pis a un pavelló d'habitatges de dins la fàbrica, i la segona, de 1945, sobre la construcció d'un pavelló d'oficines (ja esmentat en expedients anteriors) amb magatzem a la planta inferior i una farmaciola.

L'expedient amb la sol·licitud de permís d'obra per les edificacions esmentades data de 1946, i s'hi demanava llicència per la construcció i reforma dels edificis annexos a la fàbrica, que incloïen: lavabos, habitatges, oficines i farmaciola. El permís atorgar-se al març d'aquell mateix any.

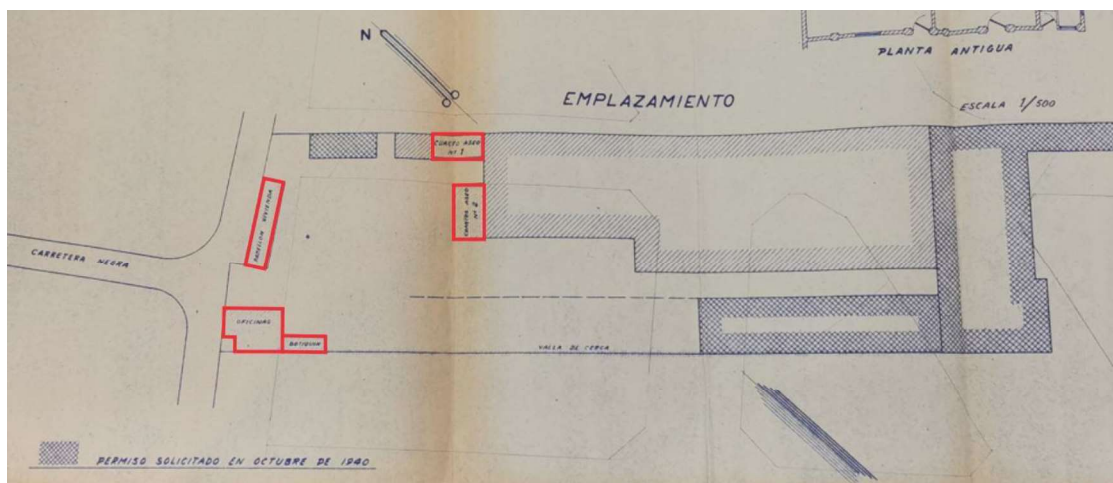

FIGURA 11. Zones modificades i noves construccions.

Cal destacar que als plànols d'aquest expedient s'observa com a l'edifici d'oficines i farmaciola hi havia un soterrani.

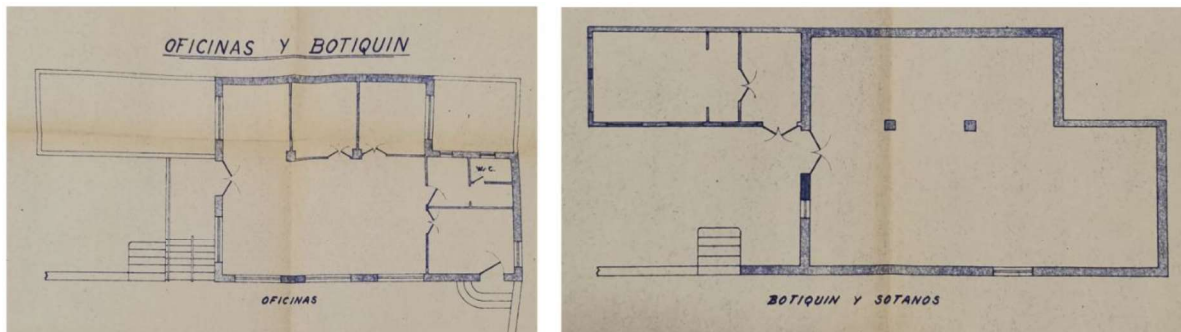

FIGURA 12. Zona d'oficines, farmaciola i soterrani.

També s'hi especifica que els permisos de construcció es van concedir a precari, ja que alguns dels edificis estaven subjectes a nova urbanització, per la qual cosa, en cas de ser necessari, la fàbrica hauria de cedir gratuïtament els terrenys destinats a via pública a l'Ajuntament.

1953-1962: Noves naus i transformacions

Al 1953 hi ha un nou expedient de sol·licitud de llicència d'obres per a una transformació industrial. La transformació consistia en la construcció d'una nova nau, contigua a l'existent, per ubicar-hi uns nous forns continus que substituïrien als antics elèctrics. El permís de construcció es va concedir a precari al juny d'aquell mateix any.

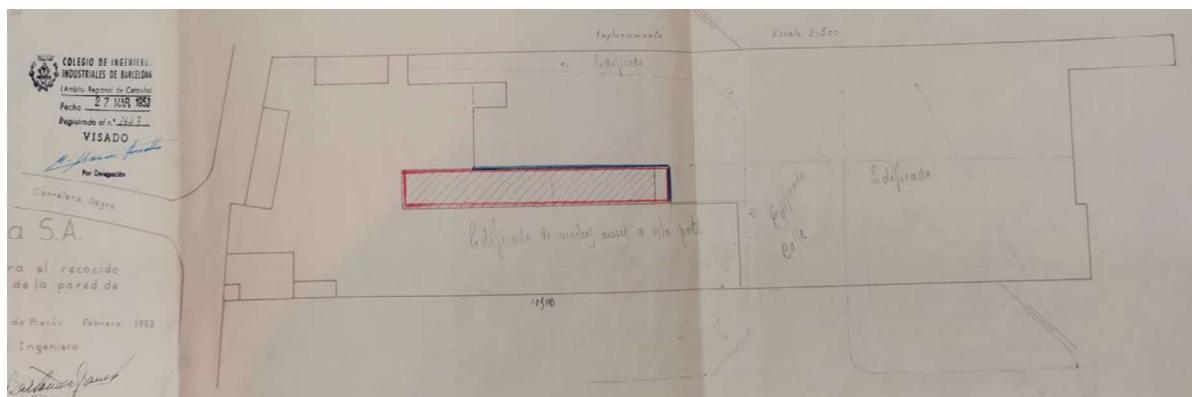

FIGURA 13. Nova nau (1953).

Al 1962 es sol·licita permís per a l'elevació d'un tancat i la construcció d'una nau a l'exterior de la fàbrica, per donar servei elèctric a un nou laminador de feixos de ferro i acer. Es té constància que a l'agost de 1956 va autoritzar-se la substitució de 6 antics laminadors per un de nou, però SGEMSA no va disposar de la maquinària fins al 1962, any en què va demanar permís per a la seva posada en marxa i la construcció de la nau que li donaria servei elèctric. El permís de construcció va concedir-se al novembre d'aquell mateix any i al juny de 1963 les obres ja s'havien realitzat.

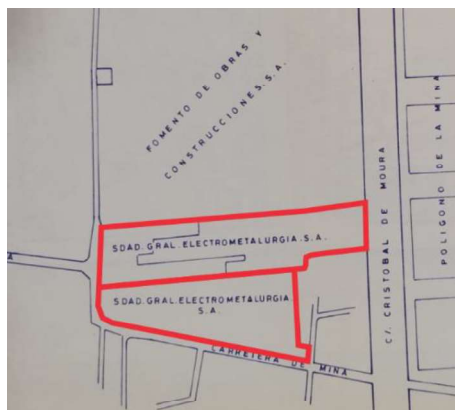

FIGURA 14. Nova nau i tanca (1962).

1973-1982: Últims anys

Com s'observa a la Figura 14, al voltant de 1962 SGEMSA ja era propietària de dos terrenys contigus a la seva fàbrica. A expedients de 1973 queda constància que el terreny a l'oest, a tocar de la carretera de la Mina, va convertir-se en un abocador incontrolat de brossa i runa, i que l'Ajuntament va requerir a SGEMSA que hi posés un tancat. Es desconeix si finalment s'hi va instal·lar el tancat però, en qualsevol cas, aquest terreny no està inclòs dins la parcel·la d'estudi.

L'últim expedient de SGEMSA és de 1978, any en què SGEMSA ja ocupava tota la franja compresa entre la carretera de la mina i el carrer de Cristóbal Moura, degut a l'addició de noves edificacions⁸ a l'extrem sud de la fàbrica. Vegeu la Figura 15.

SGEMSA a un expedient de 1978

Fàbrica de SGEMSA (en verd) i parcel·la d'estudi (en vermell).
Fotografia aèria de 1977.

FIGURA 15. La fàbrica i els terrenys de SGEMSA.

Es desconeix quan es van enderrocar les naus de SGEMSA, tot i que es té constància⁹ que el Parc del Besòs va construir-se al 1984, per la qual cosa SGEMSA va haver de deixar de funcionar en dates anteriors.

⁸ Es desconeix l'ús de les noves edificacions ja que no s'han trobat expedients que hi facin referència.

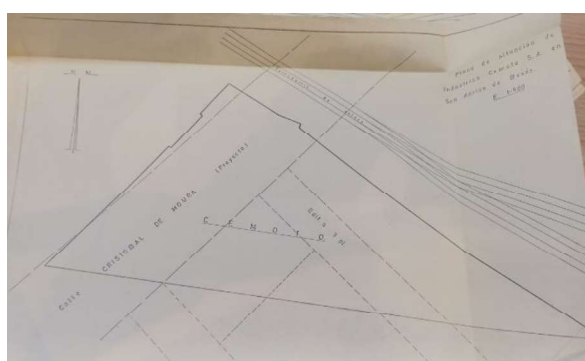
⁹ Segons la fitxa del "Parc del Besòs" de la web *Mapes de Patrimoni Cultural* de la Diputació de Barcelona.

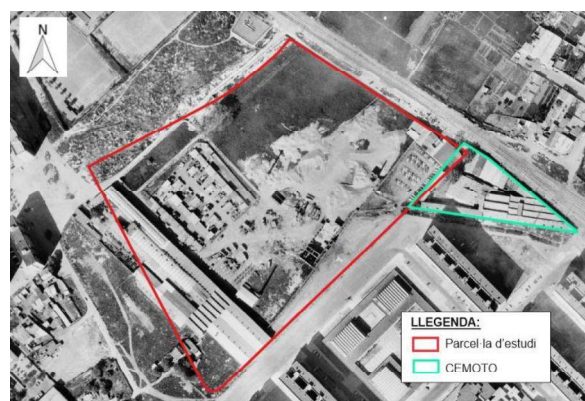
4.3 BULTACO COMPAÑÍA ESPAÑOLA DE MOTORES S.A.

Al 1959 va obrir-se un expedient en el qual se sol·licitava permís per a l'apertura d'una nova indústria de fabricació de motors de petita cilindrada i de motocicletes. L'empresa s'anomenava BULTACO COMPAÑÍA ESPAÑOLA DE MOTORES S.A. (CEMOTO, en endavant) i va traslladar-se als edificis del Mas Casellas al 1958. Al 1959 va concedir-se la llicència d'apertura a precari.

Els edificis originals del Mas Casellas (o Can Sambró) ocupaven la zona al nord-est de la parcel·la d'estudi, estant-hi inclosos només en part. Tot i això, els edificis que inicialment ocupava CEMOTO s'emplaçaven majoritàriament fora de la parcel·la (vegeu la Figura 16).

Mapa d'emplaçament de CEMOTO

Fotografia aèria de 1975

FIGURA 16. Emplaçament inicial de CEMOTO.

Tot i això, una petita part d'aquesta indústria (la zona de farmaciola, sanitaris i menjador) ocupava la cantonada nord-est de la parcel·la (vegeu la Figura 17).

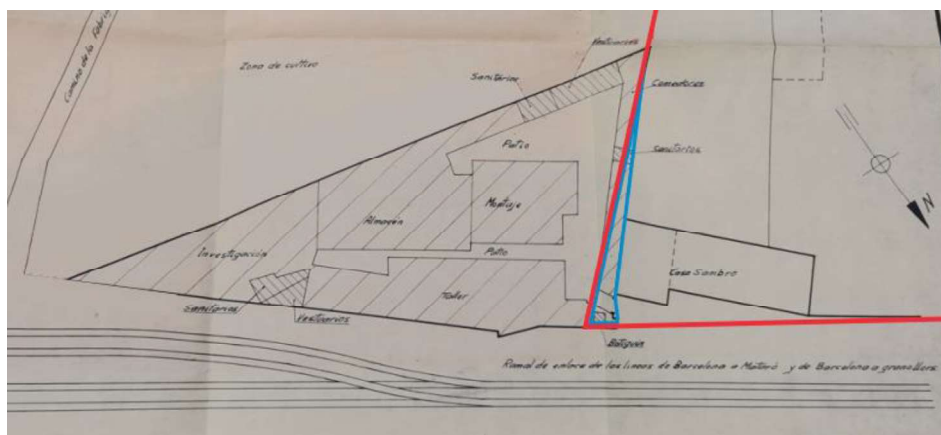

FIGURA 17. Zones de CEMOTO (en blau) dins de la parcel·la (límit aproximat en vermell) (1969).

Al 1972 hi ha un nou expedient en el qual CEMOTO demanava la legalització de l'actualització de la seva indústria, en la qual s'havia realitzat una gran ampliació de maquinària. Als plànols d'aquest expedients s'observa com en aquelles dates la fàbrica ja ocupava més edificacions dins de la parcel·la, que es farien servir com a magatzem i com a zona d'afinat. Tot i això, no es té constància de l'atorgament de la llicència per a posar en funcionament la maquinària de l'ampliació, i la informació recopilada sembla indicar que l'expedient va arxivar-se sense que s'arribés a concedir.

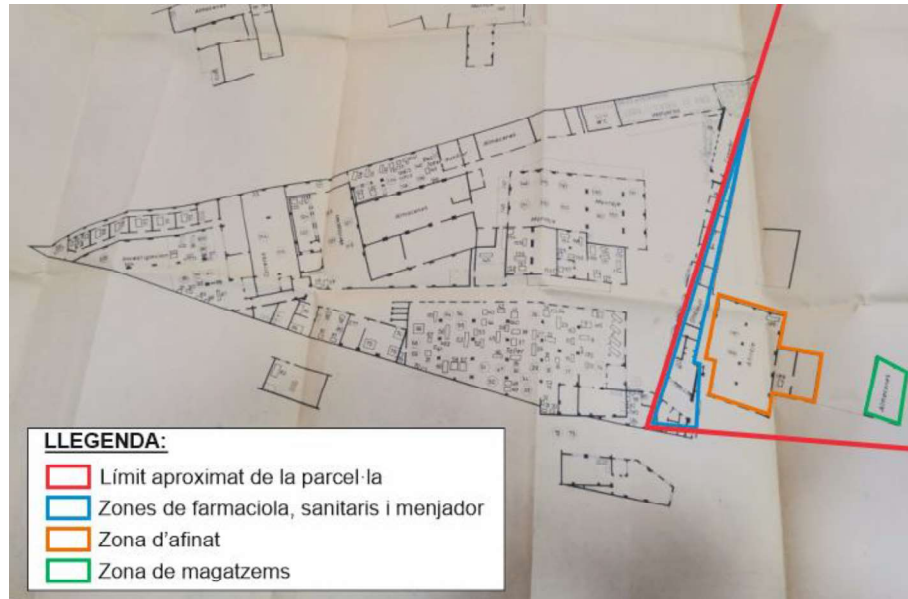

FIGURA 18. Zones de CEMOTO dins de la parcel·la (1972).

L'activitat de CEMOTO correspondria a l'epígraf de la CNAE-2009 30.91 (*Fabricació de motocicletes*), activitat considerada com a potencialment contaminant del sòl segons l'Ordre PRA/1080/2017. Cal tenir en compte però, que a dins de la parcel·la només s'hi ubicaven les instal·lacions d'afinat, prova i posada a punt, així com un magatzem, i que als plànols no sembla que hi hagi elements potencialment contaminants del sòl en aquestes zones.

La prolongació del carrer Cristóbal Moura, projectada en el context de la construcció del polígon de La Mina, va afectar a part de les instal·lacions de CEMOTO (vegeu la Figura 19) que, segons la informació recopilada¹⁰, va tancar al 1982. Per tant, es té constància que la seva activitat va estar en funcionament com a mínim entre 1959 i 1982.

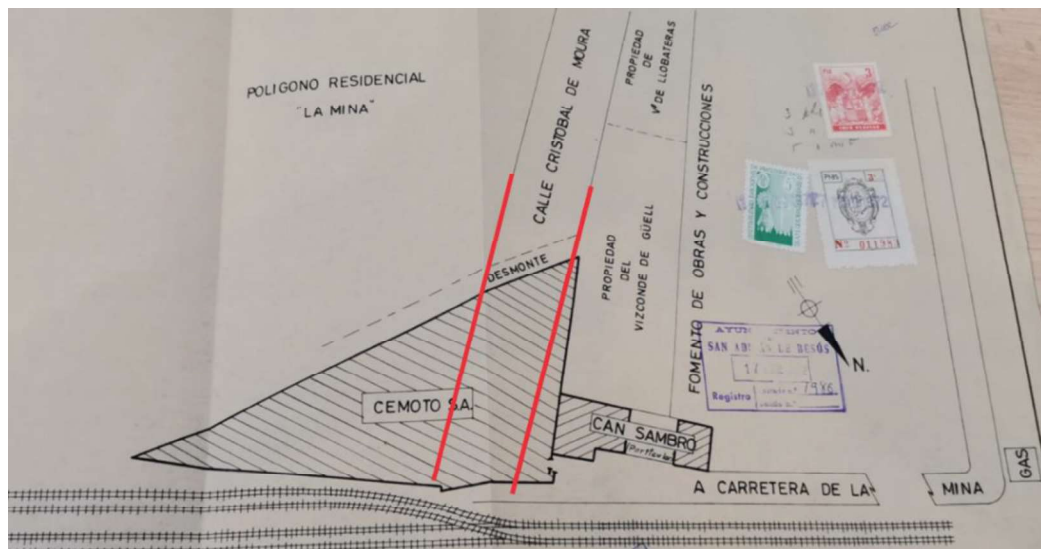

FIGURA 19. Zona afectada (en vermell) per la prolongació del carrer Cristóbal Moura.

¹⁰ Font: Aigües de Barcelona, *Memòries de Sant Adrià del Besòs. La història de les ciutats s'escriu mitjançant les memòries de la seva gent*, Barcelona, 2018, p.23.

4.4 Altres activitats dins la parcel·la

Les masies

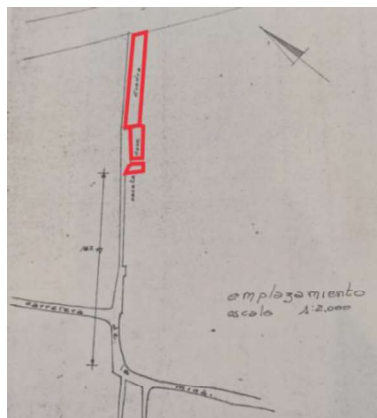
Durant el segle XVIII, la prosperitat que va generar l'augment de les terres de conreu va propiciar l'augment de la població de Sant Adrià del Besòs. En aquest context, van aixecar-se tot un conjunt de masies vuitcentistes disperses per la zona de la mina, dues de les quals (Can Sambró i Can Sabaters) es trobaven dins la parcel·la d'estudi.¹¹

Com ja s'ha esmentat anteriorment, CEMOTO va fer servir part dels edificis de la masia del Mas Casellas (o Can Sambró) per implantar-hi la seva fàbrica. Es té constància però, que els edificis de la masia ja s'emplaçaven al nord-est de la parcel·la com a mínim des de 1930. A més, a les fotografies aèries de 1975 i 1977, s'observa com al sud de Can Sambró, dins de la parcel·la, va ubicar-se també un aparcament de vehicles. Vegeu les Figures 3 i 16.

Diverses fonts d'informació¹² semblen indicar que la parcel·la d'estudi també va estar ocupada per la masia de Can Sabaters. Es desconeix la seva ubicació, però en un expedient de 1918 s'indica que al sud de la parcel·la, propera a SGEMSA, hi havia una construcció propietat de Manso Sabatés. Probablement, i donada la informació recopilada, aquesta sigui l'anomenada Can Sabaters. Vegeu les Figures 6 i 22.

Coberts i estables

Per altra banda, hi ha constància d'un expedient de 1974 en el qual es donava permís per enderrocar una casa, un cobert i una quadra que, tot i no distingir-se clarament a les fotografies aèries, s'ubicaven dins de la parcel·la d'estudi.

Els edificis a enderrocar (1974)

Zona dels edificis a enderrocar (groc) i parcel·la d'estudi (vermell). Fotografia aèria de 1956.

FIGURA 20. Les edificacions a enderrocar.

També es té constància que al 1978 s'havien construït altres coberts i estables, propers a SGEMSA i dins de la parcel·la d'estudi, ja que l'empresa va queixar-se d'aquests a l'ajuntament.

¹¹ Informació extreta de:

- L'article "L'origen de Sant Adrià" de la web de l'Ajuntament de Sant Adrià del Besòs.
- El document: Aigües de Barcelona, *Memòries de Sant Adrià del Besòs. La història de les ciutats s'escriu mitjançant les memòries de la seva gent*, Barcelona, 2018, p.14.
- La fitxa del "Parc del Besòs" de la web *Mapes de Patrimoni Cultural* de la Diputació de Barcelona.

¹² La fitxa del "Parc del Besòs" de la web *Mapes de Patrimoni Cultural* de la Diputació de Barcelona i el document de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Parc del Besòs. Un parc de ribera", de la Xarxa de parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, Maig de 2012.

FIGURA 21. Ubicació dels coberts i els estables. Expedient de 1978.

Altra activitat industrial

Per últim, cal esmentar que algunes fonts d'informació¹³ indiquen que, abans de la construcció del parc, a la parcel·la d'estudi també s'ubicaven les instal·lacions industrials de Parque Norte, de les quals s'ha trobat cap informació. En qualsevol cas, es possible aquestes fossin les noves edificacions observables al nord de SGEMSA a les fotografies aèries de 1975 i 1977. Vegeu les Figures 3 i 22.

4.5 Resum general

A la parcel·la d'estudi s'hi han emplaçat diverses activitats i edificacions al llarg del temps. Entre elles, i per ordre cronològic: diverses masies, uns forns crematoris per al tractament de brossa, SGEMSA, CEMOTO i Parque Norte, un pàrquing i alguns altres coberts i estables. Així doncs, a l'emplaçament van arribar a compartir espai les instal·lacions industrials de SGEMSA, CEMOTO i Parque del Norte, i les masies de Can Sabaters i Can Sambró (vegeu Figura 22).

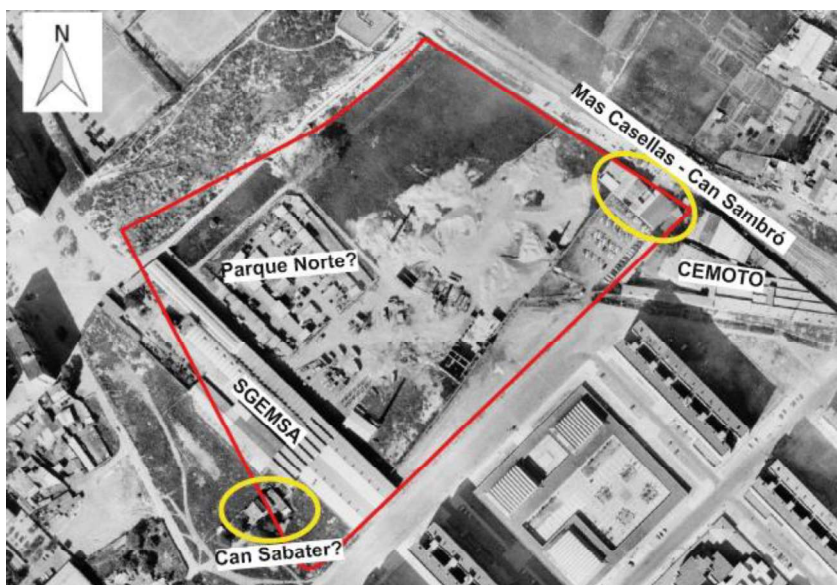

FIGURA 22. Fotografia aèria de 1975.

¹³ Les fotografies aèries històriques i el document de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Parc del Besòs. Un parc de ribera", de la Xarxa de parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, Maig de 2012.

Finalment, amb la construcció del parc del Besòs al voltant de 1984, l'Ajuntament va expropiar els terrenys¹⁴ i les construccions existents van acabar enderrocant-se.

Per tant, en base a la informació recopilada, es considerarien activitats potencialment contaminants segons l'Annex 1 de l' Ordre PRA/1080/2017 les dutes a terme per:

- **FOMENTO DE OBRAS Y CONSTRUCCIONES S.A.**, dedicada a la realització dels serveis de neteja pública i domiciliària de Barcelona, als quals correspondria l'epígraf 38 de la CNAE-2009 (*Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització*).
- **SOCIEDAD GENERAL DE ELECTRO METALÚRGIA S.A. (SGEMSA)**, dedicada:
 - o Inicialment a la fabricació de carbur de calci, a la qual correspondria l'epígraf 20.13 de la CNAE-2009 (*Fabricació d'altres productes bàsics de química inorgànica*).
 - o Posteriorment a la laminació en fred i estanyat del ferro, a la qual correspondria l'epígraf 24 de la CNAE-2009 (*Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaleacions*).
- **BULTACO COMPAÑIA ESPAÑOLA DE MOTORES S.A. (CEMOTO)**, dedicada a la fabricació de motors de petita cilindrada i de motocicletes, a la qual correspondria l'epígraf de la CNAE-2009 30.91 (*Fabricació de motocicletes*).

Així doncs, la següent figura resumeix la informació més rellevant recopilada, mostrant l'emplaçament més probable¹⁵ dels potencials focus de contaminació del sòl:

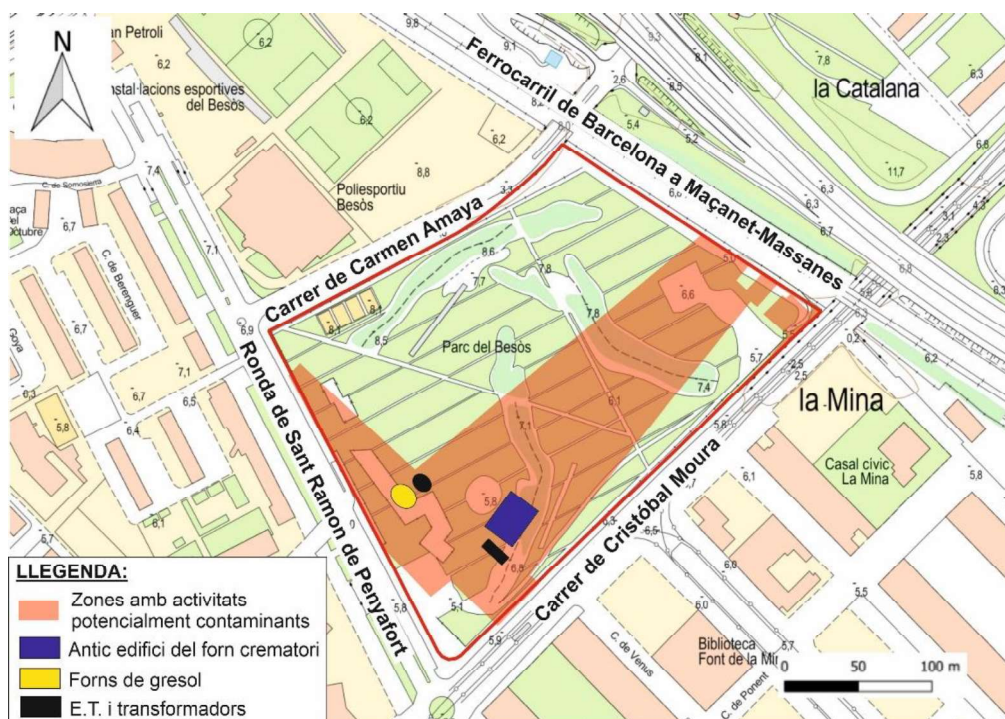

FIGURA 23. Mapa resum dels potencials focus de contaminació.

¹⁴ Segons el document de l'Àrea Metropolitana de Barcelona "Parc del Besòs. Un parc de ribera", de la Xarxa de parcs de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, Maig de 2012.

¹⁵ Cal destacar que els elements s'han ubicat a la figura orientativament, en base a la superposició de plànols, mapes i fotografies aèries.

(*) Les activitats marcades no estan emparades
Per l'acreditació d'ENAC

TUBKAL INGENIERIA SL
Entitat d'inspecció acreditada per ENAC
amb nº d'acreditació 355/EI581
Entitat habilitada 086-EC-SOL-R

APROVAT

5. CONCLUSIONS I VALORACIONS

Segons la informació recopilada sobre el Parc del Besòs:

- Diferents zones de la parcel·la d'estudi han estat ocupades històricament per diverses activitats industrials (serveis de neteja pública, fabricació de carbur de calci, laminació en fred i estanyat del ferro, o fabricació de motocicletes), totes elles considerades com a potencialment contaminants del sòl.
- A la parcel·la també s'hi emplaçaren diverses edificacions de caràcter no industrial, com coberts, estables, un pàrquing i dues masies històriques: Can Sambró i Can Sabaters.
- Els terrenys de la parcel·la van ser expropiats per l'Ajuntament degut a la construcció del Parc del Besòs, moment en el qual van enderrocar-se les edificacions existents a la parcel·la.

Per tant, en base a la informació consultada, es conclou que a una part de l'emplaçament s'hi ha desenvolupat històricament activitats potencialment contaminants i, per tant, es recomana la realització d'un estudi preliminar de la qualitat del subsol.

Finalment, vista la menció d'un antiga zona no controlada d'abocament de residus a l'oest, tot i que fora de l'emplaçament, en el cas que algun dia es facin edificacions en l'emplaçament cap a aquesta zona caldrà valorar la potencial presència de biogàs.

